

Häckande tärnor i Skåne 2006

Vissa tendenser sen förgående år känns igen. Läget för skräntärnorna i Skåne är tyvärr fortfarande allvarligt. Totalt 4 par häckar i Skåne. Den nyckfulla småtärnepopulationen gjorde åter en dipp. Däremot överträffade silvertärnorna all tidigare statistik och häckade med rekordmånga par. Överraskande nog så etablerade sig några kentska tärnor i norra hamnen i Malmö. Svarttärnorna lyckades, visserligen med något lägre antal häckande par, få ut många ungar. Artikelnen redovisar de skånska tärnornas häckningar 2006.

NILS WALDEMARSSON

De skånska tärnhäckningarna följdes under 2006 på samma sätt som gjorts sedan 1991. Rapporterna från kustlokalerna är relativt heltäckande. Däremot saknas som vanligt en del inlandslokaler. Detta berör då enbart uppskattningen av fisktärnepopulationen. Men några nya inlandslokaler har tillkommit i rapporterna, förmodligen på grund av besök med anledning av atlasinventering. Rapportsystemet Svalan har använts flitigt för mitt inhämtande av uppgifter. Men detta underlag måste i vanlig ordning kompletteras med åtskilliga mail och telefonsamtal för att uppgifterna skall bli mer heltäckande. Nedan följer en redovisning områdesvis för häckningarna under 2006. Siffrorna inom parentes anger i förekommande fall antalet häckande par under 2005.

Nordvästskåne

Hallands Väderö: Fisktärna 18-20 par (15 par). Här ringmärktes 5 ungar, det är dock tveksamt om några blev flygga. Predation av mård på ön är tyvärr mycket besvärande för många arter inklusive tärnorna. En intressant iakttagelse av kentsk tärna med fisk i näbben i tärnkolonin gjordes men någon häckning har inte kunnat bekräftas.

Sandön: Fisktärna 5-10 par (10 par) Dessa lyckades få ut flera ungar. Småtärna 2 par (5 par). Okänt resultat.

Rönnen: Småtärna 7 par (10 par). Okänt resultat.

Tjällran: Småtärna 1 par. Okänt resultat.

För övrigt rapporteras om kentska tärnor med nyflygga ungar på Rönnen. Det är dock tveksamt om dessa har häckat här. Kentska tärnor brukar flytta sina ungar till ny plats så snart de är flygga.

Lundåkrabukten

Lundåkrabukten: Silvertärna 3 par. Småtärna minst 5 par. Dessa ruvade 20/5 men därefter föreligger ingen information.

Malmöområdet

Sammanlagt häckade i Malmö hamnar 3 par (0 par) kentsk tärna, 33 par (22 par) fisktärna, 12 par (9 par) silvertärna och 14 par (17par) småtärna. Trots fleråriga förutsägelser om att lämpliga miljöer för häckande tärnor i området försvinner och förstörs så ökade alla tärnarter utom småtärnorna sin häckningsnumerär under året. Dessutom var häckningsutfallet gott. En del av detta får säkert tillskrivas det faktum att en betydnande fällfångst av mink genomfördes

i Norra hamnen. Vidare så uppvisade några av de ansvariga markägarna eller de företag som förhyr marken stor hänsyn under häckningstid. Detta är glädjande även om förutsägelsen om sämre betingelser för tärnorna i Malmö hamnar på sikt fortfarande gäller.

Häckningarna fördelade sig enligt följande:

Norra hamnen: Kentsk tärna 3 par (0 par). Årets överraskning! Dessa utnyttjade skyddet i en av de mindre skrattnåskolonierna och 3 par sågs ruva här. Hög vegetation omöjliggjorde insyn under häckningens senare del. Men med stor säkerhet fick de ungar på vingarna. Fisktärna 18 par (2 par) och silvertärna 12 par (2 par). Dessa häckade till sin huvuddel tillsammans varför vissa svårigheter fanns att exakt räkna antalet par av respektive art. Häckningen gick dock överlag bra, troligen bäst för fisktärnorna och som mest sågs ett dussintal flygga ungar vid ett och samma tillfälle. Småtärna 14 par (15 par). 11 av dessa par häckade i en koloni, övriga spridda. Småtärnorna fick ut minst 15 troligen upp mot 20 flygga ungar. Detta är ett bättre resultat än på många år.

Terminalgatan: Fisktärna 15 par (16 par). Dessa häckade i en synnerligen artfrämmande biotop. Gräsmattor, grusplaner och järnvägsspår omgivna av asfalterade ytor med lagrade nya bilar. Sannolikt individer som är präglade på området sen lång tid tillbaka. Men det fungerar, minst 13 sannolikt 15 till 20 ungar blev flygga. Fisktärnorna i Malmö har tydligen sällat sig till de arter som enligt Bird Lifes undersökning klarar sig bäst i Sverige, nämligen de som förekommer och häckar i urbana miljöer (Se VF nr 4/2006).

Tygelsjöbäckens mynning/Dynan: Silvertärna 1 par. Småtärna 1 par. Dessa ruvade 3/6 respektive 11/7. I övrigt okänt resultat.

Från tidigare häckningslokaler som Västra hamnen och Lernacken föreligger inga säkra uppgifter. Dessa är förmodligen övergivna av tärnorna.

Vellinge kommun

Sedan lång tid tillbaka utgör den årliga verksamhetsrapporten från Falsterbo Fågelsstation över inventeringarna i Vellinge kommun ett utmärkt underlag. Hela 111 par (79 par) silvertärna häckade i kommunen under 2006. Vi får gå tillbaka till 2002 för att hitta högre antal, då häckade 123 par. Småtärnepopulationen var i princip oförändrad under året med 46 par (45 par). 1 par (1 par) skräntärna utgjorde en fjärdedel av den skånska populationen. Lilla Hammars näs med Näsholmarna utgör numera det absolut viktigaste området där lejonparten av silvertärnorna liksom numera även huvuddelen av småtärnorna, 31 par, häckar. Tyvärr plundrades den första kullen, huvudsakligen av räv. Omläggningarna lyckades bättre, dock föreligger inga uppgifter om antal ungar här liksom på andra lokaler.

Arriesjön: Här ruvade 15 par (13 par) fisktärna den 9/5. Inga uppgifter om resultatet föreligger.

Fredshög: Småtärna 1 par (1 par).

Måklappen: Silvertärna 6 par (3 par). Småtärna 10 par (20 par). Resultatet är okänt.

Norra Flommen: Småtärna 3 par (3 par).

Inre Höllviken: Silvertärna 4 par (1 par). Dessa misslyckades p.g.a. högvatten.

Lilla Hammars näs: Silvertärna 88 par (71 par). Småtärna 31 par (17 par). Huvuddelen tvingades då till omläggning p.g.a. predation. Dessa lyckades då få ut en hel del ungar. Antalet är dock oklart.

Vellinge ängar: Småtärna 1 par

Eskilstorps holmar: Skräntärna 1 par (1 par). Tyvärr plundrades även skräntärneboet i samband med den stora "skarvmassakern". Omläggning gjordes och äggen kläcktes. Däremot är det okänt om någon unge kom på vingarna.

Trelleborgs kommun

Stavstens udde: Småtärna 1 par. Här sågs 2 ungar 3/7. Observationer från slutet av maj

Silvertärna i Malmö hamn.

foto **mikael arinder**/skånska bilder

tyder på att 4 till 5 par gjorde häckningsförsök. Stavstens udde utsätts för mycket störningar varför det är troligt att endast ett par lyckades få fram ungar.

Troligen fanns fisktärnor på någon annan lokal i kommunen men dessa inventerades inte under 2006.

Eslöv, Lund, Staffanstorp och Svedala kommuner

Gårdstånga: Fisktärna 8 par (8 par). Flygga ungar har setts. Lokalen som ligger intill motorvägen har haft häckande fisktärna sedan 2004.

Ättarpsdammen: Fisktärna 5 par (10 par). Dessa sågs ruva under maj och ungar sågs senare under sommaren.

Yddingesjön: Fisktärna minst 2 par (1 par). De båda paren häckade i södra respektive norra delen av sjön och ungar sågs på båda ställena. Svarttärna 4 par (2 par).

Björkesåkrasjön: Fisktärna 10 par (3 par). Ett av paren sågs med små ungar. Svarttärna 5-6 par.

Krankesjön: Fisktärna 12-14 par (13-15 par). Dessa fick ut 18 till 22 ungar. Svarttärna 9-10 par (15-20 par). Här sågs till att börja med huvuddelen av den sydvästra svarttärnepopulationen men ungefär hälften av dessa gick till häckning i Yddingesjön och Björkesåkrasjön i stället.

Sydostskåne

Näsbyholmssjön: Fisktärna 2 par. 1 par fick

Kentsk tärna i Malmö hamn.

foto **mikael arinder**/skånska bilder

ut ungar, troligen 2 stycken.

Torsjön: Fisktärna 3 par (3-4 par). Dessa fick ut minst 4 ungar

Krageholmssjön: Fisktärna 2 par. Okänt resultat.

Rynge: Fisktärna häckade med stor sannolikhet med flera par (5 par). Detta var en ny häcklokal 2005 där en skrattnåskoloni skapar förutsättningar för andra arters häckning.

I övrigt kontrollerades ett antal andra lämpliga lokaler men med negativt resultat.

Mellanskåne

Ageröds mosse: Fisktärna cirka 3 par. Flitig transport av fisk från V. Ringsjön tyder på häckning.

Store damm, Fulltofta: Fisktärna 1 par (2 par). Adult med föda åt sina ungar sågs.

Troligen fullföljdes inga häckningar i

Tjörnarpsjön eller Korsarödssjön. Ej heller på Slabälta ängar eller Rönneholms mosse.

Norra Skåne

Finjasjön: Svarttärna 1 par. Detta är förmodligen det först rapporterade häckningsfyndet här i modern tid. 2 ungar kom på vingarna.

Gustavsborgsområdet (Perstorps dammar): Fisktärna 7 par (8 par). Efter att ha avbrutit första häckningsförsöket påbörjades en ny häckning med mycket gott resultat. 17 ungar noterades totalt och dessa blev med stor säkerhet flygga.

Fedingesjön: Fisktärna 1 par (1 par).

Värsjön: Fisktärna 5 par (5 par). Ruvande fåglar är sedda. Häckningsresultatet är okänt.

Vittsjön: Fisktärna 1 par. Lokalen är inte rapporterad under ett antal år.

Store sjö: Fisktärna 1 par? Lokalen höll

under 1990-talet häckande fisktärnor. Observationer under 2006 tyder på häckning/häckningsförsök

Stora Nosta: Fisktärna 1 par. Detta är en ny lokal som aldrig tidigare rapporterats som ligger sydost om Emmaljunga.

Nordöstra Skåne

Kusten Åhus-Edenryd: Skräntärna 3 par (2par). Tyvärr gick även under 2006 endast 2 par skräntärnor till häckning på Trueskär. Glädjande nog hittades ett tredje par på Stor Gru utanför Edenryd. Samtliga lyckades som vanligt väl med häckningen. Ur kullarna om 3 ägg vardera blev 2 ungar per par flygga på Trueskär och på Stora Gru kom förmodligen alla 3 ungarna på vingarna. Trots att ungarna hade hunnit bli stora lyckades ringmärkarna med att förse 4 av totalt 7 ungar med ring. Kentsk tärna 75-80 par (100 par). Numerären i kolonin sjönk en del jämfört med 2005. Ringmärkarna märkte 62 ungar 25/6. Fler ungar fanns i kolonin. Fisktärna 10 par (9 par). Detta är, liksom 2005, ett av de lägsta antal fisktärnor som noterats i området sen sammanställningen av häckande tärnor påbörjades. Fyra av paren häckade på en liten holme sö-

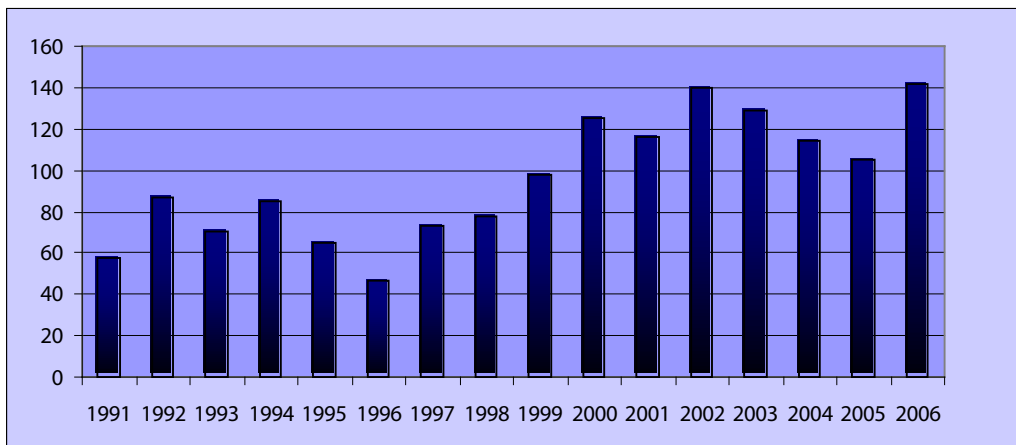
der om Tosteberga ängar och fick ut minst 5 ungar. Cirka 5 bon med ägg sågs på Terraholmen 25/6. Ingen uppföljning gjordes på den senare lokalen. Silvertärna 15 par (15 par). 5-6 par sågs ruva på holmen i närheten av Edenryds badplats. Övriga fanns i närheten av Tosteberga bodar förutom ett solitär par vid Takholmen som fick ut 2 ungar och cirka 5 par på Terraholmen. På Terraholmen sågs bo med ägg. Småtärna 8 par (11 par). Även småtärnan visade låg numerär. 5 par fanns vid Vannebergaholmen. På Terraholmen noterades 3 bon med ägg vid besök 25/6. Häckningsresultatet är okänt.

Araslövssjön och Hammarsjön: Svarttärna 22-23 par (15 par). De flesta av dessa påbörjade häckning i Araslövssjön men misslyckades och flyttade därefter till Hammarsjön. Totalt kom 4 ungar på vingarna.

Oppmannasjön: Fisktärna 2-3 par (1-2 par). 2 juvenila fåglar sågs 26/6 varför häckning antas ha skett.

Ivösjön: Fisktärna 4 par (3 par). Av dessa häckade 1 par i sjöns nordöstra del och fick ut 2 ungar. Övriga 3 par häckade på Iföverkens industriområde och fick ut 3 ungar vardera. Småtärna 2 par (2 par). Dessa häckade också på Iföverken och fick ut 3

Figur 1. Antalet häckande par silvertärna i Skåne 1991-2006.

ungar vardera varför resultatet för tärnorna i Ivösjön får betecknas som mycket gott.

Nöbbelöv, Broby: Fisktärna 1 par. Lokalen ligger vid Helgeån och rapporterades även år 2004. Häckningsresultatet under 2006 är okänt.

SLUTSATSER

Skräntärna

Prognosen för skräntärnan i Skåne är tyvärr fortfarande dystert. Den klassiska häckningsholmen i nordost höll liksom föregående år endast 2 par. Glädjande nog upptäcktes 1 solitärt par på Gruarna nära Blekingegränsen. Dessa 3 par visade som vanligt gott häckningsresultat, hela 7 ungar blev med all säkerhet flygga. Med ett sådant häckningsresultat borde inte stammen vara hotad men tyvärr avsätter inte mångåriga goda häckningsframgångar några avtryck i populationen. Vad händer utanför reproduktionsområdet?

På Eskilstorps holmar gick 1 par till häckning. Resultatet är förmodligen negativt då paret tvingades till omläggning efter det att förstahäckningen blivit förstörd när skarvkolonin plundrades.

Kentsk tärna

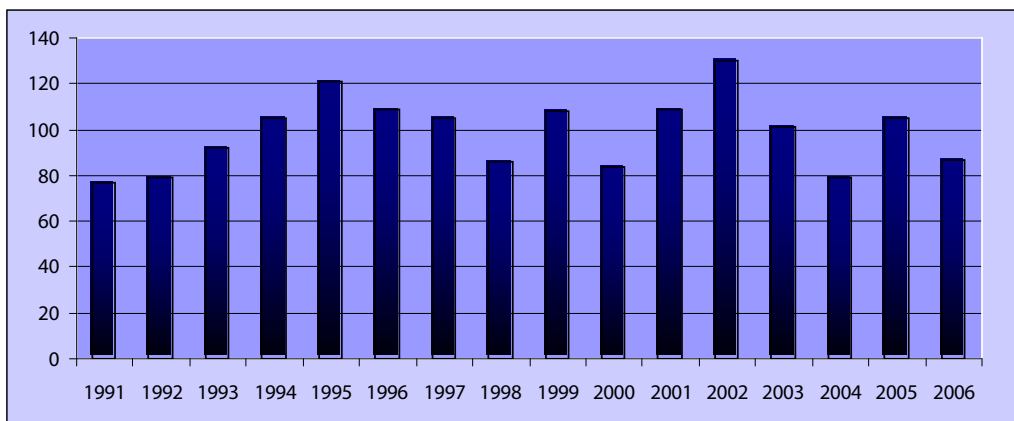
75-80 par noterades i kolonin på Kristians skär utanför Tosteberga bodar i nordost tillsammans med skrattmåsar. Detta är något färre än under 2005. Dock var reproduktionen god och 62 ungar ringmärktes. Dessutom är skrattmåskolonin i området större än någonsin, mer än 2500 par. Skrattmåskolonin omfattar dock numera flera holmar och skär i området. Det skall bli intressant att följa om detta kommer att påverka lokaliseringen av tärnkolonin.

Kentska tärnor har tidigare rapporterats med olika häckningskriterier från andra platser. Fram till 2006 hade dock inte detta bekräftats. Men nu slog 3 par till i Malmö hamnar och som sig bör häckade även dessa i en skrattmåskoloni. Även här blir det spännande att följa fortsättningen. Det är viktigt att fortsättningsvis noga kolla kustnära skrattmåskolonier efter kentska tärnor.

Fisktärna

Drygt 160 par fisktärna har rapporterats. Detta är ungefär lika många par som under 2005. Men som vanligt är ingalunda alla häckningar inrapporterade. Det tillkommer visserligen en del nya inlandslokaler men samtidigt utgår en del andra i rapporterna allt eftersom atlasin-

Figur 2. Antalet häckande par småtärna i Skåne 1991-2006.

Fisktärna. foto olof person

venteringen fortskrider. Kustlokalerna är däremot till största delen täckta i rapporterna.

Silvertärna

Totalt häckade 142 par i Skåne. Det är den högsta numerären någonsin i Skåne sedan den här uppföljningen startade 1991. Vi får gå till 2002 för att hitta motsvarande positiva resultat då 140 par häckade i Skåne. Huvuddelen, 111 par, häckade naturligtvis som vanligt nere i sydväst. Här liksom i Malmö hamnar var häckningsresultatet hyfsat men i övrigt misslyckades förmodligen silvertärnorna till största delen med sin häckning.

Småtärna

Tyvärr var däremot småtärnornas häckningsnumerär en av de lägre i jämförelse med övriga resultat under de gångna åren. 87 par häckade i Skåne och åter låg tyngdpunkten i sydväst i Malmö hamnar och Vellinge kommun. Här lyckades småtärnorna mycket väl i Malmö och även på Lilla Hammars näs kom en del ungar på vingarna. I övrigt, både i nordväst och nordost, förefal-

ler det att ha gått dåligt med häckningarna. Undantaget är som vanligt inlandshäckningen på Iföverken i Bromölla där de 2 paren producerade hela 6 flygfärdiga ungar.

Svarttärna

Under 2006 återgick fördelningen mellan de sydvästskånska och nordostskånska populationerna till det vanliga, dvs. hälften av de häckande paren i vardera området. Därutöver tillkom en helt ny lokal nämligen Finjasjön där 1 solitärt par fick ut 2 ungar. Svarttärnorna i Kristianstads Vattenrike som var 22-23 par till antalet tvingades till omläggning och endast 4 ungar kom på vingarna. Däremot gick det bättre för den sydvästra förekomsten som nu fördelat sig på tre sjöar nämligen Krankesjön, Yddingesjön och Björkesåkrasjön. Här häckade totalt 21-23 par som lyckades få 17-20 ungar flygga. Totalt i Skåne således 23-26 ungar som blev flygga. Vilket är ett bra resultat. Däremot är totalantalet häckpar numera lägre än tidigare då den skånska populationen låg på knappt 60 par. Nu handlar det om 44 till 47 par.